

Назив предмета: Наука о књижевности

Назив курса: Теорије рода и разлике

Предавач: Доц. др Биљана Дојчиновић-Нешић

Трајање: Један семестар

Бодовна вредност: 10

Циљ: Увид у најважнија теоријске приступе књижевности са аспекта *рода* (gender) и полне разлике, као и методологије њихових истраживања

Компетенције које студент стиче: Студент се упознаје са (а) појмовима савремених књижевних теорија заснованих на *роду* и *разлици*, б) њиховим методологијама и в) стиче способност примене на одабраном књижевном материјалу.

Начин полагања: Усмени испит

Предиспитне обавезе: Семинарски рад, усмена презентација рада

Услов за похађање: Завршене основне студије на неком од факултета хуманистичке усмерености

Садржај:

1. Кратка историја основних појмова; *род* у политичком контексту; *разлика* као лингвистички и политички појам. Однос *рода* и *разлике*; гинеокритика и *гинезис* као историја и теорија књижевности.
2. *Женско писмо* – психоанализа и појмови *рода* и *разлике*. Књижевност као место сусрета психоанализе, филозофије и књижевне теорије.
3. Књижевност и *род* – побуне против иманентне анализе; политике читања.
4. Књижевност и *род* – преиспитивање канона и покушаји стварања алтернативних историја књижевности.
5. Књижевност и *род* – теорија рода и «невоље са родом». *Род* као елемент модификације књижевних теорија.
6. Књижевне теорије и теорије *рода* и *разлике* – поглед из угла реторике.
7. Географије идентитета – студије културе и појам рода; раса, класа и старост као категорије истраживања.
8. Маскулинитети – истраживања конструкције *мушког рода* као лика и као ауторске фигуре.
9. *Род* и постколонијалне студије
10. *Род* и глобализација
11. Преглед тумачења у овом кључу у домаћој критици и теорији; књижевној и шире; интердисциплинарност, интернационалност и читање.
- 12-14. Рад на одабраним текстовима
15. Студентске презентације на одабране теме

Основна литература:

Читанка од текстова (одломака из) следећих јединица

Batler, Džudit *Tela koja nešto znače*, prev. Slavica Miletić, Београд, 1999.

Burdje, Pjer *Vladavina muškaraca*, sa francuskog prevela Mileva Filipović, Podgorica, 2001.

Динерстин, Дороти *Сирена и Минотаур*, превела Драгана Старчевић, Београд, 2000,

Žarden, Alis “Gynesis: staze feminizma”, s engleskog Svetislav Jovanov, “Letopis Matice srpske”, mart 1989, knj. 443, sv. 3, str.394-406.

Kolodny, Annette "Dancing Through the Minefield", in E. Showalter, *The New Feminist Criticism*, Pantheon Books, New York, str. 144-167.

Kornel, Drusila »Rod«, (Cornell, Drucilla, »Gender«) preveo sa engleskog Ranko Mastilović, »Genero« broj 2/3, 2003, str. 21-31

Stenford Fridman, Suzan »Preko« roda: nova geografija identiteta i budućnost feminističke kritike«, prev. Dubravka Đurić, »Genero 6/7 2005, str.

Mil, Džon Stjuart “Potčinjenost žene” u Dž. S. Mil i Herijeta Tejlor Mil, *Rasprave o jednakosti polova*, prev. Ranko Mastilović, Filip Višnjić, Beograd 1995.

Millett, Kate *Sexual Politics*, Garden City, Doubleday, NY, 1970.

Чакраворти Спивак, Гајатри «Критика постколонијалног ума», Београд, 2003.

Braidotti, Rosi *Nomadic Subjects*, Columbia University Press, New York, 1995.

Cixous, Helene ‘Sorties: Out and Out: Attacks / Ways Out / Forays’ (1975)

Felman, Shoshana ‘Woman and Madness: The Critical Phallacy’ (1975)

Kristeva, Julia ‘Women’s Time’ (1981)

Showalter, Elaine *A Literature of Their Own: British Women Novelists from Bronte to Lessing*, Princeton University Press, Princeton, New Jersey 1977;

Stoller, Robert *Presentations of Gender*, Yale University Press, New Haven and London 1985.

Шира литература

Butler, Judith. *Gender Trouble, Feminism and the Subversion of Identity*, New York, London. Routledge, 1991.

Undoing Gender, Routledge, NY and London, 2004.

Culler, Jonathan *Literary Theory: A Very Short Introduction*, Oxford UP, 1997.

Grosz, Elizabet *Promenljiva tela*, prevela Tanja Popović, Centar za ženske studije, Beograd, 2005.

New French Feminisms, An Anthology, ed. by Elaine Marks and Isabelle de Courtivron, Schocken Books, 1980, New York.

Dojčinović-Nešić, Biljana

Градови, собе, портрети Београд 2006.

Genderings: Gendered Readings in Serbian Women's Writing, Beograd, 2006. CD izdanje ISBN 86-83371-07-7

Gilbert, Sandra M. and Gubar, Susan

No Man's Land: The Place of The Woman Writer in The Twentieth Century, Yale University Press, New Haven and London 1988.

Hawkesworth, Celia. 2000. *Voices in the Shadows: Women and Verbal Art in Serbia and Bosnia*. Budapest: CEU Press.

Kosofsky Sedgwick, Eve *Between Men: English Literature and Male Homosocial Desire*, New York, Columbia University Press, 1985.

Lanser, Susan Sniader. *Fictions of Authority: Women Writers and Narrative Voice*. Ithaca and London, 1992, Cornell University Press.

Lukić, Jasmina "Belo pismo: Žensko pisanje i žensko pismo u devedesetim godinama", *Sarajevske sveske*, No. 2, Sarajevo, 2003, str. 67-82.

McDowell, Deborah E "New Directions for Black Feminist Criticism", u *The New Feminist Criticism* 186–199.

Moers, Ellen *Literary Women: The Great Writers*, Oxford University Press, New York 1985;

Moi, Toril "Feminist, Female, Feminine", u *The Feminist Reader: Essays in Gender and the Politics of Literary Criticism*, ed. by Catherine Belsey and Jane Moore, str. 117–132.

Rajić, Ljubiša. 1983. "Feminologija i književnost na anglo-američkom i skandinavskom području" (*Republika*, Zagreb, No. 11-12, str. 112-131).

Showalter, Elaine *A Literature of Their Own: British Women Novelists from Bronte to Lessing*, Princeton University Press, Princeton, New Jersey 1977;

"The Rise of Gender" u *Speaking of Gender*, ed. by Elaine Showalter, Routledge, New York and London 1989, str. 1-13.

"A Criticism of Our Own: Authonomy and Assimilation in Afro-American and Feminist Literary Theory", u *Feminisms: An Anthology of Literary Theory and Criticism*, ed. by Robyn R. Warhol and Diane Price Herndl, Rutgers University Press, New Brunswick, New Jersey 1993, str. 168-188.

Slapšak, Svetlana, "Razgovor Hetere i Filozofa", "Književnost", Prosveta, Beograd, 1986, str. 1451-1458;

1996, "Julka Hlapec Đorđević: iz skandalozne istorije zataškavanja feminizma među Južnim Slovenima", *ProFemina*, Beograd, No. 5-6, pp. 86-89.

1998. "Haremi, Nomadi". *ProFemina* 15/16; 137-149.

2001. *Ženske ikone XX veka Female Icons of XX Century*, Biblioteka XX vek, Beograd.

Popović - Perišić, Nada, *Literatura kao zavodjenje*, Prosveta, Beograd. 1988.

Smith, Barbara "Toward a Black Feminist Criticism" u *The New Feminist Criticism*, 168–185.

Temati:

Žena, znak, jezik "Delo", Mesečni časopis za teoriju, kritiku, poeziju i nove ideje, Nolit, Beograd, No. 4, 1981

Žensko pismo, "Republika", No. 11-12, 1983. Zagreb.

Žensko pismo, "Književnost", Prosveta, Beograd, 1986, knj. LXXXIII sv. 8-9, pp. (sa skupa u Dubrovniku), str. 1386-1490/ Autori: Popović - Perišić, Nada, Slapšak, Svetlana, Peković, Slobodanka, Milić, Novica.

Žensko pisanje i *žensko pismo* u devedesetim godinama uredila Jasmina Lukić *Sarajevske sveske*, br. 2/2003, pp. 67 – 176. Authors: Jasmina Lukić, Andrea Zlatar,

Lada Čale Felman, Nirman Moranjak-Bamburać, Vladislava Gordić Petković, Biljana Dojčinović-Nešić, Tatjana Rosić, Jasna Koteska.

Američka feministička kritika, ur. Biljana Dojčinović-Nešić

I deo - Ginokritika: istraživanja ženske književne tradicije", tema broja u časopisu *Ženske studije*, Beograd, br. 5-6, 1996, str. 61-164.

II deo: Feministička čitanja i preispitivanje književnog kanona", tema broja u časopisu *Genero*, br. 1, 2002, str. 37-124.

III deo: *Rod i književne teorije glavnog toka*" tema broja u časopisu *Genero*, br. 6/7, 2005, str. 33-124.